

PENTSIOAK

Macronen pentsio sistemaren erreforma: sektore publikoa desegiteko beste urrats bat

Abenduaren 11n aurkeztu du Frantziako lehen ministroak pentsio sistemaren erreforma. Puntu bidezko erretreta sistema gauzatu eta kapitalizazioari bidea irekiz, orain arteko modeloaren bukaera aurreikusten dute langile sindikatu gehienek. Erreformaren aurkako mobilizazioa indartsu abiatu dute, bi aldiz greba orokorra burutuz, abenduak 5 eta 10ean.

JENOFA BERHOKOIRGOIN

Emmanuel Macron Frantziako presidentearen pentsio sistemaren erreforma egitasmo orokorraren baten baitan dagoela deitoratu zuten abenduaren 5eko greba orokorraren kari, Baionan burutu manifestazioan: “Lan Kodea, funtzio publikoa, zerbitzu publikoak, langabezia aseguru eta orain pentsioak... guztia gogorki erasotzen dabil Macron, desberdintasun sozialen emendia areagotuz”. Pentsio sistemaren erreformaren kontrako mobilizazioaren lehen eguna izan zen abenduaren 5ekoa. Lehena, baina ez azkena: greban segitzearen alde bozkatu dute hainbat sektoretako langileek, tartean, SNCF tren konpainiakoe edota RATP Paris inguruko garraio publikoetakoek. Lizeo eta unibertsitateetan ere martxan da mugimendua. Abenduaren 10ean bigarren greba eguna burutu dute, eguna manifestazioz eta blokeoz josiz.

Aste hastapenean sindikatuekin bildurik, erreforma aurkeztu zuen asteazkenean Edouard Philippe lehen ministroak. “Konfrontaziorik gabe” baina “fermuki” gauzatu nahi duena. Alta, desadostasuna hor da eta izanen dira berriuz grebak –agian mugagabeak–, blo-

keoak, manifestazioak eta forma berriko ekintzak. Azken urte honetan Jaka Horiek autonomoki garatu mugimendua eta sindikatuek erreforma horri buruz bideratu borroka juntatzea izanen dute aurka daudenek erronka. Gobernuaren determinazioa ikusita, denboran irauten duen mugimendu masibo eta azkar bat ezinbesteko ukanen dutelako borroka irabazteko.

“Modernitatearen” eta “transformazioaren” izenean, hainbat erabaki eta neurri hartuak ditu jada Macronen gobernuak, guztiak norabide berean doazenak: zerbitzu publikoen desegitera. Pentsio sistemaren erreformarekin, “aberatsen presidentea” izengoitiarekin izendaturiko Macronek olio botatzen dio beste behin ere Frantziaren sendi den haserre sozialaren suari. Abenduaren 5ean burutu lehen mobilizazioan 1,5 milioi manifestari kontatu izana (806.000 lagun Barne Ministerioaren kontaketa segitu) adierazgarria da. Belaunaldien arteko elkartzunean oinarrituriko erretreta sistema mantentzearen aldeko mugimenduak negua berotuko duela aurreikusitako daiteke. 10.000 lagun elkartzu ziren abenduaren 5ean Baionako karraketan,

CGT, FO eta FSU arteko intersindikalak eta LAB, CFE-CGC, Solidaires eta Unsa Education sindikatuek deiturik. Azken urteetako manifestaziorik jendetsuena, antolatzaileen arabera.

Biharko erretretak segurtatzeko, puntu bidezko sistema bat martxan jarriko du Macronek. Langileak puntu batzuk bilduko ditu bere lan bizitzan zehar, eta erretretara heltzen denean, puntu horiek euro bihurtuko dira, indize baten arabera. Nahiz eta gobernuak segurtatu balio finkoa ukanen dutela puntuek, berez ez da horretara behartua izango. Egoera finantzarioa orekaturik mantentzeko helburuari segi, puntuaren balioa apaltzen ahalko luke gobernuak. Puntuak erretretara sartzeko urtean daukan balioaren arabera pentsioa ukanen du erretretadun berriak.

Kriterio horren gibelean gordetzen den errealitatea argitu zuten Baionako manifestazioaren bukaerako hitzartzean: “Puntuaren balioa momentuko gorabehera politiko eta ekonomikoaren arabera izango da, burtsako krisiaren arabera, Nazioarteko Diru Funtzaren arabera eta Europar Batasunaren politika ultra liberalaren arabera”.



ABENDUAREN SEKO GREBA OROKORRA. 10.000 LAGUN BATUZ, AZKEN URTEETAKO MANIFESTAZIORIK JENDETSUENA BURUTU DUTE BAIONAN.

PENSIO APALAGOAK, BAI ALA BAI

Pentsioen apaltzea ondorioztatuko luke erreformak. Lege proposamenaren oinarrian dagoen Delevoye txostenean irakurri daitekeenez, erretretei bideratu dirua Frantziaren BPGren %14ra mugatuko du Gobernuak. Jakinda datorren urteetan pentsiodunen kopurua azkarki emendatuko dela, bai ala bai apalagoa izanen da bakoitzari bideraturiko pentsioa. Erreforma azaltzeko orduan, ondo irudia erabili ohi dute aurkariek: pastel berarentzat jale gehiago baldin badira, partekatzerakoan, bakoitzaretzako pastel zatia txikiagoa izaten da. Laburbiltzeko, “elkartasun gutxiago eta pobrezia gehiago”, sindikatuen hitzetan. Gainera, pentsioa kalkulatzeko erreferentzia urteak ere aldatuko dira: pribaturako hogeita bost urte hoberenak eta publikorako sei hilabete

“
Erretreta kutxen
pseudo-defizit hau
nagusiki dator pentsio
sistemari bideraturiko
baliabideen
gutxizetik”

ATTAC elkarte

hoberenak hartu beharrean, urte guztiei begiratuko zaie. Erretreta heinaren apaltzea eragingo du horrek ere. “Lanbideko gorabeherak, langabezia garaiak, lan kontratu partzialak gogor ordainduko dira erretretaren orduan”, CGT, FO eta FSU sindikatuen arteko intersindikalarren arabera. Pentsio duin eta bizigarri bat ukateko bide berriak irekiko ditu Frantziako gobernua: izango da aukera, baldin eta norberak bere buruarentzat dirua baztertzen badu. Hain zuzen, kapitalizazio sistema osagarri bati irekitzen dio bidea erreformak. Erretreta hartzen duenerako dirua gordetzeko aukera ukango du aktiboak. Oraingoz, aberatsenei mugatua da banaketa sistematik atera eta kapitalizazio sistemara pasatzeko aukera –hilabetean 27.000 euro gordin baino gehiago irabazten dutenei–, baina erreformarekin muga hau apalduko dute

(10.000 euro gordineko hilabete sarira, Delevoye txostenaren arabera), langile gehiagori irekiz posibilitatea.

KAPITALIZAZIOAREN ARRISKUA

Baliteke ondoko urteetan muga hori oraindik gehiago apaltzea eta beraz kapitalizazio sistemak elkartasunean oinarrituriko sistema ordezkatzeko, edo behintzat banaketa-sistemaren osagarri izatea –dirua baztertze ahala dutez, noski–. Argi dena da, pentsioen kutxara bideratuko den dirua gutxituz joan dela, aberatsenek ez kotizatze-ko aukera ukanen dutelako. Kotizazio tasa %2,8koa izango dute, soldata apalagokoek ordea %28koa ukanen duten bitartean.

Bestalde, erreformak eragingo duen araubide berezien bukaera izaten da erreformaren aldekoen argumentu nagusia. Gaur egun, berrogeita bi pentsio kutxa ezberdin daude, kalkulu sistema ezberdinak dauzkatenak eta pentsiodunen artean ezberdintasunak ondorioztatzen dituztenak.



ARAUBIDE BEREZIEN BUKAERA

Errealitate “ezin ulertua eta desorekatua” Macronen hitzetan. Guztiak desegin eta bakarria sortuko du erreformak. Haatik, aldaketa “trantsizio progresiboan” egingo duela hitz emana du. Hain zuzen, badaki araubide berezi horiek dituzten sektoreetan jarraitua eta eraginkorra izaten ari dela greba mugimendua. Adibidez, SNCF tren konpainian zein RATP garraioetan. Pentsio sistema bakarria ezartzeari dagokionez, kontrako argumentuak plazaratzen dabilta aurkariak. “Askok uste dute erreforma hau araubide berezien bukaerara mugatzen dela. Alta, erreformaren zati txiki bat baizik ez da hori. Gainera, langileen %3a dira soi-

lik araubide berezi hauetan”, Regis Nos Retraites kolektiboko kideak azaltzen duenez. Ezberdintasun sozialak txikitze bidean aldaketa hau interesgarritzat baldin badauka ere, gaur egungo pensio sistema atxikiz egin daitekeela dio. Erreformari esker, erretretadun guztiak gutxienez 1.000 euroko pensioa ukango lukete, Frantziako Gobernuaren hitzetan. Gutxiengo pensio hau gaur egungo sistemarekin ere finkatu daitekeela dio. “Komunikaziorako elementuak dira... ez da hori erreformaren funtsa”.

Bi neurri hauek begi onez ikusirik, sostengua adierazi dio erreformari laborarien FNSEA sindikatuak eta desadostasun argirik ez du oraindik plazaratu CFDT sindikatuak. Abenduak 5 eta 10eko greba orokorrera ez zuen deitu azken horrek. Ipar Euskal Herriko ELB barne duen Confederation Paysanne nekazarien sindikatua haatik aurka agertu da: “Elkartasunean eta zuzentasunean oinarrituriko pensio sistema baten alde gaude, zeinetan bakoitzak bere ahalein arabera kotizatzen duen eta bere beharren arabera jasotzen duen”.

DEFIZITAREN EGIAZKO ARRAZOIAK

Pentsio sistema defizitarioa izaki, “oreka finantzarioaren lorpena” garrantzitsutzat dauka Gobernuak. Ofizialki, hori du

helburutzat erreformarekin. COR Pentsioen Orientazio Batzarrak azken txostenaren arabera, txarrenean 17,2 miliar euroko zuloa izango du 2025. urterako; hoberenean, 8 miliar eurokoa. Análisi hau gezurtatu du, ordea, ATTAC elkarteak, gehituz zuloa desagertu daitekeela beste politika bat gauzatuz gero. “Pseudo-defizit hau nagusiki dator pentsio sistemari bideraturiko baliabideen gutxitzetik. (...) Eta, gutxitze hau funtzionarioen murrizketa handiagatik, konpentsatuak ez diren kotizazio sozialen apaltzeagatik eta langabeziaren ardura duen Unedic-ek eta CNAF Familia Alokazio Kutxak transferitu diru zamaren gutxitzeagatik dugu”. Bestelako aterabideak ere daude, gainera: 30 miliar euroz gora ditu Erretretentzako Erreserba Fondoak. Zuloa izanez gero diru hori bideratzeko ideiarekin sortu zuen fondo hori 1999ean Alderdi Sozialistako Lionel Jospinen gobernuak.

Banaketa sistema utzi eta kapitalizazio sisteman sartzeko aukera ukanen dute langile gehiagok

Gobernuak hala erabakirik, Jaka Horien kexua baretzeko bozkatu neurriek ere zuloa areagotu dute. Kotizazio sozialak apaltzeko erabakia hartu zuten (besteak beste, ordu gehigarrien gaineko karga sozialak desagerraraziz eta pensio apaldunei CSG deitu ekarpena ez emendatzeko erabakia hartuz).

1994eko Veil legeari segi, kotizazioen apaltze edota desagertpenen konpentsazio integrala segurtatu behar du Estatuak, Gizarte Segurantzak eskasirik ez pairatzeko gisan. Horrelakorik ez egitearen alde bozkatu zuten urrian diputatuek, senatariek aldiz Veil Legearen gauzapearen alde bozkatu zuten azaroan. Abenduaren 3ko azken bozketari segi, ez du konpentsaziorik egingo Estatuak. Gizarte Segurantzako Kontuen Batzarraren kalkuluen arabera, 2,7 miliar euroko zuloa ondorioztatu dute bi neurri horiek (2019eko defizitaren erdia). ●

DATU PERTSONALEN BABESA

EUROPAKO ARAUTEGI BERRIA
Zure enpresa egokitzen
lagunduko dizugu



SIGACUS

☎ 943 453 588 · www.sigacus.com

Martxoan abiatu zuten greba ospitale publikoetako langileek, murrizketa politiken aurka

Bederatzigarren hilabetea greban, hiru aldarrikapen eta gortasuna parean". Horra nola laburbiltzen duen egoera Pierre Schwob Tellier Inter-Urgences kolektiboko kideak. Astez aste, mobilizazioz mobilizazio, martxoan Parisko ospitaleko larrialdietatik abiatutako greba mugimendua zabalduz joan da beste zerbitzu eta hirietara, tokian toki, greba mugagabea edo puntuala martxan jarritz. Adibidez, zahar etxeetako langileak zein medikuak lotu zaizkio mobilizazioari. Baionako ospitale publikoan ere protestan daude eta abenduaren 5eko greba orokorrarekin bat egin zuten: harri batez bi txori, pensio sistemaren erreformaren kontra eta dituzten aldarrikapen propioen alde egiteko. "Gobernuaren neurri eta diskurtsoek ez diete gure beharrei erantzuten", dio Thomas Cabrone Baionako ospitaleko erizainak. Konkretuki hiru aldarrikapen dituzte: lanpostu gehiago, pazienteentzako leku gehiago eta soldaten igoera. Hots, kalitatezko zerbitzu publikoa mantendu ahal izateko baldintzak.

"Errantagarritasunari begira dago Macron, gu aldiz, eriei so gaude: haien egoera ekonomiko eta soziala edozein izanda ere, guztiak artatu nahi ditugu, artaren kalitatea bermatuz. Hau da gure bokazioa", Cabroneren hitzetan. Hogeituzte, 100.000 ohe kentzeaz gain, amaetxeen %50a eta 95 larrialdi zerbitzu hetsi dituzte gobernuak. Hamar urtez, 8,4 miliar euroko murrizketa pairatu dute, aurrekontuaren %10 heina. Are erritmo azkarragoan dabil zerbitzu publikoa murrizten Emmanuel Macron presidentea. Hauteskunde kanpainen hitz emandako "Estatuaren modernizazioa" zerbitzu publikoan murrizketarekin gauzatzen dabil. Politika horren emaitza ezin argiagoa da ospitaleetan: eriak igurikagelan eta pasabideetan metaturik eta erizain geroz

eta gehiago nekaturik, gauditurik eta *burnout* sindromeak jota.

Azaroaren 20an Edouard Philippe lehen ministroak aurkeztu neurriek ez dituzte grebalariak asebate: postu berririk ez, erientzako leku gehiagorik ez eta hilabete sariari dagokionez "mespretxuaren isla diren prima batzuk han eta hemen" (ez ordea aldarrikaturiko 300 euroko emendiorik). Prima horiek lansaritik kanpokoak izateaz gain, ez dira erretreta sistemaren barruan kontuan hartuko, eta edozein momentutan moztu ahalko dituzte. Gainera, ospitaleko langile guztiek ez dute prima hori jasoko: medikuntza zerbitzuko agenteek adibidez ez dituzte eskuratuko, alta, horiek dira kontratu labur eta lansari apalenak dituztenak. Egoera finantzarioa hobetzeko neurriak ere hitz eman ditu Philippek: gobernuak, 2020. urtetik aurrera, guztira 1,5 miliar euroko aurrekontua irekiko du ospitale publikoentzat, hots, 500 milioi euro urteko. Ospitale publikoek daukaten zorraren herena —10 miliar euro— bere gain hartuko du Estatuak. Langile intersindikalaren arabera ez da nahikoa eta greba eta mobilizazio eguna ukanen dute berriz ere abenduaren 17an.

ATERABIDEA: PRIBATURA EDO SU-HILTZAILEETARA

Osasun zerbitzu publikoak ezin duenean bere misioa bete, bi bide ditu eriak: pribatura jotzea —ahalmen ekonomikoa ukanez gero—, edo suhiltzaileen zerbitzura jotzea —pribatuan ez bezala, kitorik dakartelako arta—. Justuki, suhiltzaileak ere greban daude, maiatzaz geroztik. Urriaren 15ean protesta egun bateratua burutu zuten ospitaleetako langileekin batera. Emendatuz doazen eskaerei erantzun ahal izateko beharrezko dituzten baliabideak geroz eta murriztagoak dituzte suhiltzaileek ere. Lan karga eta balia-

bide eskasak deitoratzen dituzte horiek ere. Baina ez dute erantzun baikorrik jaso: "Areagotuz doa haserrea eta erantzunik gabe dauzkagu aldarriak", CGT, FASPP-PATS, FO-SIS,CFDT-SDIS, UNSA-SDIS, SPASDIS-CFTC, Avenir Secours eta CGE-CGC artean osatu intersindikalaren hitzetan.

Lanbidearen arriskua kontutan hartzen duen erregimen berezia ere desagertzekotan dute pentsio sistemaren erreformagatik. Abenduaren 5 eta 10eko greba orokorretan parte hartu dute. ●



mitxelena
NEURRI HANDIKO MEKANIZAZIOA

EZIAGO POLIGONOA, 21
HERNANI

info@talleresmitxelena.com
www.talleresmitxelena.com